

Kdo je kriv, da se ni ničesar storilo glede velevažnih železnic (n. p. Sv. Lenart-Ptuj-Rogatec-Brežice ali Ormož-Ljutomer itd.)?

**Prvaški poslanci so krivi,** ker niso pustili deželni zbor delati!

Kdo je kriv, da kmeti ne dobijo več brezobrestnih posojil za prenovljenje vinogradov?

**Prvaški poslanci so krivi!** Oni niso pustili o temu v deželnem zboru sklepati!

Kdo je kriv, da se je vam nesrečnim kmetom, ki vam je toča ali suša vse vzela, vsake podpore odjedlo? Kdo je kriv, da ne dobite nič, čeprav ste podpore krvavo potrebni?

**Prvaški poslanci so krivi,** kajti oni so na češko komando preprečili, da bi vam deželni zbor to podporo dovolil!

Kmetje! Obrnite vašim škodljivcem hrbet!

## Dopisi.

Iz Črešnjevca pri Slov. Bistici. Gnusi se nam to, da smo zopet prisiljeni se braniti zoper našega ekshupnika Janeza Sušnika. Ta človek, kateri že dolgo časa po bodji in državni postavi alihi nekam drugam, kakor v cerkev, še zmiraj ne miruje. Neprenehoma in hujske uganja hudo-bije in napada ter trpinči izmučene poštene farane. Ker se ljudstvo zmiraj, posebno pa v postnem času izogibljuje njegove spovednice ter se deloma tlači k g. kaplanovi spovednici, deloma grede ljudje v druge cerkve, zato to Sušnika tako jezi, da kar od jeze beani. Kdo bi se pa vendar njegovi spovednici bližal, kjer se drugo ne alihi kakor šuntarja itd.? Strogo zahteva, da mora vsak faran priti k njegovi spovednici, tega pa ne vidi, da ravno farških ljudi nikdar v domači cerkvi pri spovedi zapaziti ni. Zahteva tudi, da se smejo ljudje pri bolnikih do zadnjega časa na spoved čakati, farških razmer pa celo nič ne vidi. Celó v zadnjem času je namreč nek farški stari hlapec prav močno zbolel, ter je župnik tako dolgo odlagal, da je bilo potem še komaj mogoče starega Martina s sv. oljem pre-skrbeti i. a. se je to storilo v umazani živinski štali. Stari Martin, kateri v farožu 12 let kod zvest hlapec službo opravlja, ni bil v dolgi in teški bolezni vreden, da bi se mu bilo dalo v potičku kake sobe (katerih je 10 v farožu) prostoroček. Brez plahte in prave odeje ležal je zvesti siromak v mokri slami v razrušenem odru, dokler ga ni rešil župan ter ga odpeljal v bolnico. Celó župnikovi strankarji so župnikovo brezsrčnost obsojevali. Kakor ališati iznemirja starega Martina neka vest, ter se mu je bilo začelo bloditi in to tudi lahko, ko je začel v nevarni bolezni neko pričevanje in prisego pri sodniji po receptu župnika premišljevali. Bog ne plačuje vsako soboto, in prišle bodo tudi še neke babure in tercijske na vrsto. Ta župnik je pač pravi usmiljeni samaritan; pretepel je že lastno staro mater do krvi, pretepel staro mater njegove Micike, pretepel kuharico s bičem in tudi druge ljudi, šuntal in puntal na vse strani, toževal pri sodnijah poštene farane z lažnjivimi tožbami, prigovarjal opetovano in prigovoril nedolžne farane k krivi prisegi ter jih spravil v velikanke zapreke, stem in drugim alabim postopanjem škodoval sv. veri, osramotil častiti duhovniški stan itd. In to človeče še zmiraj župnikuje, ter se še brez sramote predrzne ne svetem mestu poštene farane krivico in s lažmi nesramno napadati. Če bi imel ta župnik še trobico poštenja in sramote, zlezal bi že bil v zadnji kotiček miše luknice. Dan plačila ni daleč, le potrpljenja, če ravno ta mozičelj po svojih par podrepanih širi vest, da je na Dunaju sprosčen. Dolgo let je ta pošteno-vič a svojim aladkim jezikom in gibeljivimi očmi vodil sodnijo in pravico za nos, vendar se je prišlo njegovim lumparjem na sled, — zvit je bil čez kozji rog, — pravica in resnica pa sta le zmagali, — črešnjevske fare pričakuje dan veselja ker bo s klavernim odhodom župnika J. Sušnika angelj pravice in mira pa zopet se nazaj v faro naselil!

**Heče.** Prejšnjo nedeljo zvečer so gg. misijonarji odpotovali ter na našem kolodvoru čakali na vlak. Spremljal jih pa je sloviti naš kaplan

Krajček. Isto nedeljo je pa bila truma mari-borskih izletnikov tudi prišla k vlaku. Več jih bilo, ki so Krajncu spoznali že po njegovem rilčku, ter so takoj začeli demonstrirati, „Heil Krajnc“, „Perceat Krajnc“ itd. klicati. Krajncu je to-le častenje tako globoko ganilo, da se je sramotljivosti in obenem veselja poln potuhnil v skrit kotiček našega „wartala“. Ko so Mari-borčani se odpeljali, bilo jih je čez 80, so odprli vsa okna vlaka ter Krajncu v slovo klicali prav jedernate „Z bogom-klice.“ Da se je pri teh klicih tudi marikatera bodeča beseda vailila in ališala, temu je Krajncu popolnoma sam kriv; čemu ga imajo celo tuji in nefarani tako iz dna srca radi? Je že tako. V Mariboru Krajncu namreč že pozna in čula vsak črevljarski utenec. Sicer ga pa tudi ondot dobro poznajo po vsem svetu, zakaj, to pa itak vni vemo. Torej ta častitka na kolodvoru bi sama ob sebi ne bila nič kaj prehude važnosti in pomenljivosti (vsaj za nas ne) ako bi ne sprožila en drug „špiel“. Krajncu je morala ta častitka vendar nekaj razšaliti; vsedel se je in pisaril svojemu ljubljencu — „Slovenec“. Ljubljanski listi tudi kaj radi požirajo vsako laž in tako je nesramno jezuitovski sestavljeni članek prišel na svetlo. Zvijal je članek resnico tako oostudno, da je med vrstami čitati, kakor ku bi „boški in mariborski“ libe-ranci in nemčurji pred cerkvijo in farožom med cerkvenimi opravili demonstrirali, kričali, pobijali in divjali. Sodnija tudi prebere ta članek in takoj pošlje žandarje na preiskavo. Pa kdo je o njaj bil najbolj osumljen? To je bil g. dekan sam; kajti ničesar nič se ni zgodilo ondot hudega kakor ravno v Krajncu sibi, ko je to oostudne zavijače pisaril „Slovenec“. Da, pomen-ljivo in dovolj žalostno je, če Krajncu tujsi slave in po svoje božajo. Oh, ti žalostni kap-lan ti!

**Velika Nedelja.** Dragi mi „Štajerci“! Imam Ti še nekaj naznaniti od Velike Nedelje osiroma iz Lešnice, da nekoliko zopet omeniš v ti številki, kakšna kovist je bila pri nekotih ta podpora; namreč kako delajo ti isti binarski kleri-kaici, ki imajo še itak rumene knjige od hraničnične vloge! Bil sem priča v Ormožu, ko so nam delili podporo, da je sin očcu izdri ta denar, ki ima le malo škode po lanaki točji, ker ima samo par redov goric, oče pa precejšno po-moč, ali oče ni dobil nič, ki skbi za plačila in za vsakdanji živež, davek in kruh kupiti je oče-to, sinovo pa penze basati, pa nisti v hraničnico. Tako se mi je oče pritoževal pred par dnevi. To je pa zopet sad trdih klerikalnih olikanjih Slovencev in nevažnost in nevoščil-javost, ki pa pri tih nikjer ne manjka. In to crete največ iz takih, ki so tak pravični kak tista ovca, ki šrebeta kole, ki nikoli ni zadosti sita.

## Prvaško tolovajstvo.

(Iz Hrastnika.)

Mnogo zločinov, mnogo sramote se je že zgodilo v rudniškem kraju Hrastnika. Ne reče-mo, da bi bilo ljudstvo samo bolj pokvarjeno, kakor drugod. Ali nekaj ljudi je, ki so se pu-stili od prvaške gospode podivjati in posuroveti, da jim je zdaj vsak zločin dobro došel, ako le koristi njih brezvestni politiki. Z lahkimi arecm trdimo: Prvaki so prava sramota za hrastniško ljudstvo in vsa dežela obdajuje revne a poštene knape, ki morajo s temi prvaki divjaki skupaj živeti. Go-tovo je, da je t. sv. „roševstvo“ glavni krivec to podivjane politike. Roševa kréma v Hrastniku je središče prvakov. Tam se zbirajo, tam se opijajo po dnevu in po noči, tam skle-pajo svoje temne načrte, tam izvira vse divja-štvo te bande. Kdo in kaj je Roš, tega ne bo-demo več poročali. Povedali smo že opetovano vse njegove lumparije in sramote ta človek nima nobene, ker se doslej ni opral. Ni se opral, vkljub temu, da smo mu očitali naravnost sle-parje. Ni se opral, vkljub temu, da mu je ob-dinski zastop zapovedal, da to stori, ker se ga mora drugače za defamiranega smatrati. Roš je ostal umazan. In ta človek je središče prvaške politike. Glavna odgovornost pade tedaj tudi na njega!

Preteklo nedeljo vršil se je v Hrastniku (v stari rudniški restavraciji) shod nemškega „Schulvereina“. Shod je bil skoraj tujen in se

ni prav nič zanj agitiralo. Vkljub temu so pr-vaški nakukajani pretepači sklenili, da motijo zborovanje. Kajti na shod je imel priti naš urednik Karl Linhart, katerega Roš s njegovo bando ne more živega videti. Roševci sovražijo Linharta, ker je ta pogumno razkril vse uma-zanosti in podlosti, ki so se godile začasa paša-lika Roša v trboveljski občini. In tako so hrast-niški prvaki sklenili, da se masčujejo nad Lin-hartom. Sami se pa tega niso upali, kajti po-šteni knapi brez razlike politične stranke tej bandi ne grejo na lim. Zato so prosili trbovelj-ske hujake na pomoč. In res, prišlo je okoli 30 nešemljenih „sokolov“ iz Trbovelj, ki so takoj po dohodu pričeli tuliti in razgrajati s petjem, kakor: „Črna zemlja naj pogrezne vsa-cega nemčurja“ itd. Vršil se je pa vkljub rdeče-srajčniki shod. „Sokolčki“ so med tem časom pili pri Rošu, ne vemo, ali na svoj račun, ali pa zaštonj; mislimo, da zadnje velja, kajti od gratis-pijančevanja so dobili „ajmohtarji“ svoje ime. Nekateri teh tičkov so pa po zavrti pijaci pričeli besneti. Prišli so celo pred vrata dvorane, kjer se je vršil shod in se jih je moralo tam pognati. Že iz tega je razvidno, da so imeli „sokolci“ edino namen, izsiliti in škandal delati. Ali postalo je še hujske! Ko se je naredila noč, napadli so „sokolci“ več mirnih nemških mladeničev. Tako so napadli s dolgimi nožmi g. knjigovodjo Hermana Stadlbauer, ki se je komaj rešil. Eden „sokolov“ je namreč s dol-gim nožem nanj skočil in zavpil: „Prmojnd, 6 let sem sedel, pa če jih prav še 6 let sedim, ubiti te moram.“ K areci so skočili drugi vmea. Neki slovenski rudar je bil take razburjen nad tem zločinom, da je vzol poleno in prišel po „sokolih“ udrihati, da je kar pokalo. Pred tem korajšnim knapom so „sokolci“ betali kot zajci. Vsi so zdaj vendar mislili, da bo de mir, starti ker so vsi orožniki patrolirali. Ali vsake pol ure se je čelo streljanje iz revolverjev, to pa vedno v bližini Roševa gostilne. Čisto gotovo je torej, da s prvaki divjaki hoteli na kočiti naprednjake s revolverji. Urednik Linhart hotel se je pomeči ob 1. uri iz Hrastnika odpeljati. V spremstvu okroglo 30 oseb se je hotel v rozu po rudniški železnici na hrastniški kolodvor odpeljati. Medtem pa so prvaki divjaki pri mostu savalili skale na železniško prago. Ko bi se to slučajno pravočasno ne opazilo, padel bi voz gotovo v propad le vseh 30 oseb bi bile mrtvih. To je tako ve-likanski zločin, da so se celo orožniki nad to podivjanostjo čudili. Šli so tudi k Rošu vprašati. Ali ta je imel baže predrzno čelo, da je dožlil Nemce, da so to zalašč storili. Medtem pa so morda tolovaji v njegovi krčmi popivali.

Iz tega vsega je razvidno, kako daleč je prišla prvaška zagrižena banda v Hrastniku. Med tolovaje in morilce so tilju-dje zašli. Radovedni smo, kaj bode oblast storila. Radovedni smo, ali bodejo polli-cani činitelji storilce dobili. Ako se res hoče, potem se bode lopove gotovo dobilo. Ako bi se jih pa tudi to pot ne dobilo, govorili bodedo drugo besedo.

S tem končamo poročilo! Orožniki so sto-rili svoje dolžnost, to moramo priznati. Drugače bi se gotovo surovost prvakiških divjakov še bujše izkazala. Ako pa misli Roševa banda, da se bode kdo takih nasilstev ustrašil, potem se gro-zovito moti. Časi so minili, ko je Roš župano-val in ko so Uršiči mu pri temu pomagali. Mi bodedo še v Hrastnik prišli, to je gotovo in te pravice nam ne bodejo nobeni tolovaji vzeli!

Na evidenje torej!

## Novice.

**Cerkveno premoženje na Avstrijskem.** Pred nekaj dni je pokazal profesor Wahrmond v lino-motu na velikansko naraščanje premoženja ka-toliške cerkve v Avstriji. Pri temu se ni mogel ozirati na zadnjih 15 let, ker se o njih še ni-ma natančnih podatkov. Skupno cerkveno pre-moženje se je povečalo od leta 1835 do 1880 za 241 milijonov, 103 tisoč goldinarjev (torej za skoraj pol milijona kron); od l. 1880 do l. 1900, torej v 20. letih, za 222 milijonov, 584 tisoč kron. Leta 1900 znašala je skupna svota